

stupní smlouva« jest smlouvou kupní, jejímž předmětem jest ideelní polovice gruntu čís. 1, že kupní cena za ni jest stanovena 150.000 Kč a že předmětem darování není nemovitost, nýbrž nanejvýše peníz 30.000 Kč. Podle knihovního lustra jest knihovní stav tento: Antonie R-ová jest spoluvlastnicí gruntu vl. čís. 1 k $\frac{1}{6}$ a $\frac{2}{6}$. Při těchto $\frac{2}{6}$ jest knihovně vloženo právo zpětné koupě a právo předkupní pro několik osob. Knihovně zapsané předkupní právo jest právem věcným, jež omezuje volné nakládání vlastníka nemovitosti (nemovitostního podílu) potud, pokud ji nenabídl oprávněnému ke koupi nebo pokud předkupní právo jinakým způsobem nepominulo. Vklad převodu vlastnického práva k nemovitosti nelze povolit, neprokázal-li žadatel způsobem předepsaným v knihovním zákoně, že zapsané předkupní právo uhaslo. Knihovní soudce jest povinen z úřadu přihlížeti k zapsanému právu předkupnímu. Ana žadatelka tento průkaz ohledně nemovitostního podílu $\frac{2}{6}$ nepředložila, nesměl soud prvé stolice žádaný vklad práva vlastnického ohledně tohoto nemovitostního podílu povolit a nemohl tak učiniti ani ohledně dalšího nemovitostního podílu $\frac{1}{6}$ nezátíženého právem předkupním, protože nemovitostní podíl $\frac{1}{6}$ jest zcela jiná nemovitost než prodaná ideelní polovice gruntu čís. 1 a o jeho převodu na žadatelku listina vykazující náležitosti předepsané knihovním zákonem ani zřízena ani předložena nebyla.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle § 1078 obč. zák. netze předkupní právo bez zvláštní úmluvy vztahovati na jiné způsoby zcizení, než na koupi. Rekursní soud vidí v postupní smlouvě, o niž tu jde, smlouvu kupní. Názor ten jest mylný, jako jest mylný i jeho názor, že smluvní převod věci s jedné osoby na druhou může se státi jen buďto darovací smlouvou (§ 938 obč. zák.) nebo směnnou smlouvou (§ 1045 obč. zák.) nebo smlouvou kupní (§ 1053 obč. zák.), kteréžto druhy smluv označují se prý v obecné mluvě jako odstupní smlouva. Postupní smlouva, o niž tu jde, zahrnuje v sobě všechny znaky smlouvy o doživotní důchod podle § 1284 obč. zák., jakž plyne jasně z nesporného doslovu listiny, podle níž o knihovní zápis žádáno. Není tudíž smlouvou kupní a jelikož není zvláštní úmluvy, podle níž by bylo lze předkupní právo vztahovati i na jiné způsoby zcizení, než na koupi, nemůže při převodu podle řečené listiny býti předkupní právo vůbec vykonáno. Rekursní soud neprávem proto zamítl knihovní žádost z toho důvodu, že žadatelka neprokázala způsobem předepsaným v knihovním zákoně, že nemovitosti oprávněné ke koupi nabídla aneb že předkupní právo uhaslo.

Čís. 10164.

Měla-li záložna ve stanovách jako obor působnosti také přijímání a dobývání pohledávek svých členů, musila si počínati sice s odbornou pečlivostí podle § 1299 obč. zák., ale nebyla jí uložena povinnost, by

za všech okolností ihned nastupovala žalobou a exekucí, zejména tam, kde by výsledek sporu a exekuce mohl býti zmařen vyhlášením vyrovnání neb úpadku. Pokud nelze záložně vytýkati nedbalost při uplatňování dobrovolného zástavního práva.

(Rozh. ze dne 20. září 1930, Rv II 592/29.)

Martin K. postoupil žalobkyni pohledávku na náhradu 18.414 Kč proti žalované záložně, kteroužto obchodní pohledávku měl proti firmě V. a kterou za účelem vydobytí postoupil žalované záložně, avšak následkem upadnutí firmy V. do konkursu stala se pohledávka ta nedobytnou. Náhradní nárok proti záložně odůvodňovala žalobkyně v podstatě tím, že žalovaná otálela s vymáháním pohledávky proti firmě V. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: První soud posoudil správně věc po stránce právní, neshledav, že se žalovaná prohřešila na smlouvě s Martinem K-em. Poměr mezi nimi jest posuzovati podle § 1009 obč. zák. a nikoliv podle § 1299 obč. zák., neboť záložna není odborníkem jako advokát. Chtěl-li Martin K. svou pohledávku na firmě V. vydobývati podle zásad vědy právní, měl se obrátiti na znalce právníka, na advokáta, jakž učinil ohledně vydobývání své druhé pohledávky. Nelze tedy, jak se mylně odvolatelka domnívá, klásti na žalovanou totéž měřítko jako na advokáta, neboť žalovaná nepřijala smlouvou o postupu na sebe povinnosti podle § 1299 obč. zák., nejsou odborníci v právech, nýbrž podle § 1009 obč. zák. K. věděl, že před ním již více věřitelů postoupilo žalované své pohledávky ve výši asi 80.000 Kč a že to s firmou V. stojí špatně. K. se při postupu své pohledávky vyjádřil, by záložna konala cokoli, čím by se vydobytí pohledávky docílilo. Věděl tedy, že se žalovaná bude snažiti vydobýti postoupenou pohledávku smírnou cestou, jinak byl by dobývání i této pohledávky svěřil advokátovi, jakž učinil s jinou pohledávkou. Podle toho ponechal K. záložně rozhodnouti se pro způsob, jak se má jeho pohledávka vydobývati. Žalovaná neměla k dobývání pohledávky K-ovy exekuční titul, ani neměla příkaz od K-y, by pohledávku jím postoupenou zažalovala a tím získala exekuční titul, takže žalovaná nemohla nijak nutiti firmu V., by jí něco dala do zástavy ke krytí postoupených pohledávek. Žalovaná docílila na firmě V., že se rozhodla postoupiti jí buď směnky nebo dáti dřevo do zástavy. Směnky záložna odmítla, poněvadž byly již dříve postoupeny bance Ú. I vzala žalovaná od firmy do zástavy část dříví, kdežto ostatní dříví, t. zv. francouzské dříví, firma jí do zástavy dáti nechtěla. Žalovaná ji k tomu nikterak nemohla nutiti. Při realizaci zástavního práva postupovala žalovaná, jak mohla, opět smírně a v dohodě s firmou V., která jinak by ohlásila úpadek, kdyby přišlo skutečně k prodeji dříví. Proto se žalovaná snažila dříví raději v menších dílech rozprodati, jak první soud zjistil, a to i s pomocí jmenované firmy, která pak pohledávky za dříví od ní prodané postupovala žalované. Neprávem míní žalobkyně, že tu byla kolise zájmů této firmy a zájmů věřitelů, kteří žalované pohledávky postou-

pili, neboť šlo o postup pohledávek z prodeje dříví firmou k prospěchu oněch pohledávek od věřitelů záložně postoupených. Odvolatelka mylně uvádí, že dříví dala do zástavy firma V. také pro pohledávku K-ovu, neboť tato firma dala dříví do zástavy žalované záložně pro její celkovou pohledávku, které záložna nabyla postupem od různých věřitelů. Byl tedy správným postup záložny, když útržek za dříví rozdělila v tom časovém pořadí, ve kterém jednotlivé postupy pohledávek za sebou následovaly. Avšak, jak výše uvedeno, i K. sám s tím souhlasil a tento svůj souhlas dal na jevo podpisem protokolu o rozdělení útržku s dodatkem toho smyslu, že se ponechává záložně, by nároky z těchto postupů podle svého nejlepšího vědomí uplatňovala. Odvolatelka uvedla, že u žalované jest ještě zbytek z peněz utržených za dříví shora uvedené. Avšak žalobkyně nežaluje o přidělení tohoto zbytku, nýbrž její žaloba se domáhá náhrady škody; ostatně zbytek peněz jest u žalované vyhrazen na útraty, které měla s provedením celé této věci. Pokud se týče postoupených směnek, bylo již uvedeno, že žalovaná záložna odmítla přijetí směnek, poněvadž byly postoupeny pro určité pohledávky bance Ů., tedy k úhradě určitého dluhu firmy V., takže žalovaná by nebyla mohla směnky ty zažalovati ke krytí svých pohledávek, nabytých postupem od drobných věřitelů i od Martina K-a. Žalobkyně nedokázala, že si žalovaná záložna nepočínala pilně a poctivě (§ 1009 obč. zák.), i když nedocílila zaplacení pohledávky K-ovy 18.414 Kč 94 h. Z uvedených důvodů jest míti za to, že žalovaná nezavinila, že pohledávka K-ova nebyla na firmě V. vydobytá, nýbrž že si naopak počínala podle § 1009 obč. zák. správně.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobkyně opřela své tvrzení o zavinění žalované ve vymáhání pohledávky, kterou jí postoupila k vydobytí, o to, že nedobývala postoupené pohledávky, dále o to, že neuplatnila směnky dané jí na 50.000 Kč, a posléze, že otálela s realizací dříví daného do zástavy. Nižší soudy vyhověly zavinění žalované ohledně dobývání postoupených pohledávek proto, že pohledávky byly postoupeny napřed bance Ů. a žalovaná se tudíž věřitelkou ani nestala. Zavinění neuplatněním směnek vylučují nižší soudy proto, že pohledávky z těchto směnek byly rovněž postoupeny bance Ů. a že směnky byly přijaty k eskomptu, z něhož sešlo. Zavinění, spočívající v otálení a v nesprávnostech při realizaci zástavního práva ke dříví, vylučují nižší soudy proto, že se žalovaná obávala, že dlužnická firma ohlásí vyrovnání, a dále proto, že došlé peníze byly rozdělovány za souhlasu Martina K-a. Dovolatelce lze dáti za pravdu, že nemá význam, zda Martin K. věděl o smírném postupu žalované a že si nedala svou pohledávku postoupiti zpět. Rozhodné jest jen, zda lze žalované přičísti k zavinění, že nepostupovala proti firmě V. ostřeji, že nepodala žalobu a nevedla exekuci, a že odkládala prodej dříví daného do zástavy. Žalované nelze uložit povinnosti advokáta, jemuž bylo

svěřeno vymáhati sporem a exekucí pohledávku, proto, že žalovaná není advokátem a nebylo jejím úkolem, by za Martina K. prováděla právní zákroky jako jeho právní přítel. Žalované lze uložit jen povinnost kupce, jenž se odborně zabývá vymáháním pohledávek. Mělať žalovaná ve stanovách jako obor působnosti i přijímání a dobývání pohledávek svých členů a proto si proti nim musila počínati s odbornou pečlivostí podle § 1299 obč. zák. Ale tím jí nebyla uložena povinnost, by za všech okolností ihned nastupovala žalobou a exekucí zejména tam, kde by výsledek sporu neb exekuce mohl býti zmařen vyhlášením vyrovnání neb úpadku. Odvolací soud zjišťuje, že žalovaná věděla, že firma V. ihned ohlásí úpadek, přikročí-li žalovaná k prodeji dřeva. Toto zjištění nebylo napadeno, a firma V. skutečně ohlásila vyrovnání, jakmile Martin K. vedl proti ní exekuci na dřevo pro jinou pohledávku. Kdyby tedy byla žalovaná zakročila sporem a exekucí, nebylo by jí nabytí zástavního práva exekučního nic prospělo, jakmile by firma V. byla ohlásila vyrovnání nebo úpadek. Žalovaná nejednala tedy neopatrně, když se toho chtěla vyvarovati a proto nevedla spor ani exekuci. Vytýká-li dovolatelka žalované nedbalost při uplatňování dobrovolného zástavního práva podle zástavní listiny ze dne 29. prosince 1921, přehlíží jednak, že pouhé otálení neopodstatňuje zavinění, není-li tvrzeno a prokázáno, že žalovaná při tom mohla předvídati, že za dřevo později bude strženo méně nebo že se poztrácí. V té příčině žalobkyně netvrdila, že žalovaná mohla a měla počítati se znehodnocením nebo se ztrátou dřeva, jež ostatně bylo ve správě firmě V. ponecháno a za úpadkového řízení hlídáno hlídačem, a neuvedla žalobkyně tedy k opodstatnění zavinění žalované potřebné skutečnosti. Proto ani jejím přednesem není zavinění opodstatněno. Sám odklad realizace zástavy není zaviněním, nejsou-li okolnosti takové, že zmocněnec, který odklad připouští, může počítati se škodou. Dále jest zjištěno, že by firma V. byla ohlásila úpadek, kdyby žalovaná byla přikročila k prodeji a k soudnímu vymáhání a že žalovaná z obavy před tím ani soudně nezakročila o prodej dřeva, že později odložila prodej, by se přesvědčila o správnosti tvrzení firmy V., že dřevo jest zaprodáno, k čemuž ona firma měla podle zástavní smlouvy právo, že později žalovaná skutečně zařídila veřejnou dražbu dřeva, k níž se koupěchtiví nedostavili. Brzy na to ohlásila pak firma V. vyrovnání. Za tohoto stavu věci nelze ve zjištěném postupu žalované shledávati zavinění při dobývání postoupené pohledávky před zahájením vyrovnacího řízení vůbec. Později domáhala se žalovaná uznání zástavního práva v úpadku a dala zpeněžit dřevo. Ani tu jí nelze vytýkati zavinění, že nezakročila soudně, protože v případě sporu s úpadkovou podstatou o uplatnění zástavy by se byla vydala nebezpečí sporu o popření zástavního práva a po případě námitce jeho odporovatelnosti a není ani tvrzeno, že by při soudním uplatnění dobrovolného zástavního práva byla docílila více, než zpeněžením v úpadku a že to měla předvídati. Proto dovolací soud souhlasí s názorem nižších soudů, že žalobkyně neprokázala skutečnosti, z nichž by se dalo vyvoditi zavinění žalované při vymáhání postoupené pohledávky, že nedokázala skutky, z nichž by šlo na jevo, že nepostu-

povala při uplatnění zástavního práva dosti horlivě. V postupu žalované nelze proto shledati ani nevěrnost při provádění příkazu, poskytování nějakých výhod firmě V. na úkor žalobkyně, jak to v dovolání chce vyličití dovolatelka, ani nepoctivost při přijetí příkazu následkem kolise zájmů.

Čís. 10165.

Osoby, proti nimž má jako proti podnájemníkům (§ 568 c. ř. s.) býti vykonána exekuce vyklizením, jest v exekučním návrhu určité pojmenovati.

Podání návrhu na odklad exekučního vyklizení z bytu (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 45 sb. z. a n.) nepřekáží, by nebyla povolena exekuce vyklizením z bytu.

(Rozh. ze dne 25. září 1930, R I 716/30.)

Návrh, by byla povolena exekuce vyklizením nájemníka a by zároveň byly z bytu vyklizeny i jiné osoby, které by tam snad byly, s o u d p r v é s t o l i c e zamítl, ježto byl povolen odklad exekuce vyklizením. R e k u r s n í s o u d exekuci povolil s tím, že s výkonem jest posečkati až do právoplatného rozhodnutí o návrhu dlužníka na odklad exekuce, pokud se týče až do uplynutí odkladné lhůty.

N e j v y š š í s o u d změnil napadené usnesení v ten rozum, že z něho vypustil slova »za současného vyklizení z tohoto bytu jiných osob, které by se tam snad nacházely«, jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.

D ů v o d y:

Podle § 568 c. ř. s. působí výpovědi proti nájemníkovi i proti podnájemníkovi a jsou i proti tomuto vykonatelné. Vymáhající strana však nenavrhla, by exekuce vyklizením místností povinnou stranou najatých, byla vykonána proti povinné straně (nájemníku), a proti podnájemníku, jež by ovšem musila určitě pojmenovati, nýbrž, aby »současně byly z bytu vyklizeny jiné osoby, které by se tam snad nacházely«. Nehledíc k tomu, že tu není určitě pojmenovaných osob, proti nimž se takto exekuce povoluje, což jest nepřípustné (§§ 7, 9 a 54 odst. I ex. ř.), nelze tu použití § 568 c. ř. s., poněvadž osoby ty nejsou ani označeny jako podnájemníci. Podle § 349 ex. ř. bude však věci soudního vykonavatele při výkonu exekuce, by odstranil k vůli vyklizení místností osoby, jejichž odstranění jest k tomu konci potřebí. Bylo proto vypustiti změnou rekursního usnesení odstavec povolující exekuční vyklizení jiných osob, jež by se v bytě snad nacházely, poněvadž odstavec ten do usnesení povolujícího exekuci nepatří.

Jinak není dovolací rekurs oprávněn. Podle § 1 zákona ze dne 28. března 1928, čís. 45 sb. z. a n., jehož účinnost byla prodloužena zákonem ze dne 27. března 1930, čís. 30 sb. z. a n. až do 30. listopadu